קשיא דר׳ מאיר אדר״מ תרי תנאי אליבא דר״מ קשיא דר׳ אליעזר אדר׳ אליעזר תרי תנאי אליבא דר׳ אליעזר ואב״א רישא לאו ר׳ אליעזר היא: עד סוף האשמורה: מאי קסבר ר׳ אליעזר אי קסבר שלש משמרות הוי הלילה לימא עד ארבע שעות ואי קסבר ארבע משמרות הוי הלילה לימא עד שלש שעות לעולם קסבר שלש משמרות הוי הלילה והא קמ״ל דאיכא משמרות ברקיע ואיכא משמרות בארעא דתניא ר׳ אליעזר אומר שלש משמרות הוי הלילה ועל כל משמר ומשמר יושב הקב״ה ושואג כארי שנאמר (י)ה׳ ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאוג ישאג על נוהו וסימן לדבר משמרה ראשונה חמור נוער שניה כלבים צועקים שלישית תינוק יונק משדי אמו ואשה מספרת עם בעלה. מאי קא חשיב ר׳ אליעזר אי תחלת משמרות קא חשיב תחלת משמרה ראשונה סימנא למה לי אורתא הוא אי סוף משמרות קא חשיב סוף משמרה אחרונה למה לי סימנא יממא הוא אלא חשיב סוף משמרה ראשונה ותחלת משמרה אחרונה ואמצעית דאמצעיתא ואב״א כולהו סוף משמרות קא חשיב וכי תימא אחרונה לא צריך למאי נפקא מינה למיקרי ק״ש למאן דגני בבית אפל ולא ידע זמן ק״ש אימת כיון דאשה מספרת עם בעלה ותינוק יונק משדי אמו ליקום וליקרי. אמר רב יצחק בר שמואל משמי׳ דרב ג׳ משמרות הוי הלילה (א)ועל כל משמר ומשמר יושב הקב״ה ושואג כארי ואומר אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם: תניא א״ר יוסי פעם אחת הייתי מהלך בדרך ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל בא אליהו זכור לטוב ושמר לי על הפתח (א)(והמתין לי) עד שסיימתי תפלתי לאחר שסיימתי תפלתי אמר לי שלום עליך רבי ואמרתי לו שלום עליך רבי ומורי ואמר לי בני מפני מה נכנסת לחורבה זו אמרתי לו להתפלל ואמר לי היה לך להתפלל בדרך ואמרתי לו מתיירא הייתי שמא יפסיקו בי(ב) עוברי דרכים ואמר לי היה לך להתפלל תפלה קצרה באותה שעה למדתי ממנו שלשה דברים למדתי שאין נכנסין לחורבה ולמדתי שמתפללין בדרך ולמדתי שהמתפלל בדרך מתפלל תפלה קצרה ואמר לי בני מה קול שמעת בחורבה זו ואמרתי לו שמעתי בת (ג)קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין האומות ואמר לי חייך וחיי ראשך לא שעה זו בלבד אומרת כך אלא בכל יום ויום שלש פעמים אומרת כך ולא זו בלבד אלא (ב)בשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא (ד)שמיה הגדול מבורך הקב״ה מנענע ראשו ואומר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך מה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם: ת״ר (ג)מפני שלשה דברים אין נכנסין לחורבה (ה)מפני חשד מפני המפולת ומפני המזיקין. מפני חשד ותיפוק ליה משום מפולת

בחרתי

רש״י

קשיא דרבי מאיר אדר׳ מאיר. לעיל אמר משעה שבני אדם נכנסין לאכול פתן בערבי שבתות והוא שעור מאוחר משל כהן והכא אמר משעת טבילה שהיא קודם בין השמשות: **קשיא דר׳ אליעזר.** דברייתא אדר׳ אליעזר דמתני׳: **ואב״א רישא.** דמתני׳: **לאו ר׳ אליעזר היא.** והא דקתני דברי ר׳ אליעזר אסוף הזמן קאי דקאמר עד סוף האשמורה הראשונה ופליגי רבנן עליה ואמרי עד חצות. דרבי אליעזר דריש בשכבך זמן התחלת שכיבה שבני אדם הולכים לשכב זה קודם וזה מאוחר ורבנן דרשי כל זמן שכיבה דהיינו כל הלילה אלא שעשו סייג לדבר ואמרו עד חצות ור״ג לית ליה ההוא סייג: **מאי קסבר כו׳.** הוה ליה לומר זמן הניכר: **אי קסבר.** דפליגי תנאי לקמן בהא מלתא. איכא מאן דאמר ג׳ משמרות הוי הלילה כמשמרות עבודת המלאכים ושיר שלהם נחלק לשלש חלקים ראשונה לכת אחת שניה לכת אחרת שלישית לכת שלישית. ואיכא מאן דאמר ארבע משמרות הוי הלילה: **והא קמ״ל.** כשנתן לך סימן זמן הקריאה בסוף האשמורה ולא פירש לך סימן מפורש למדך שיש היכר לכל אדם בדבר כי היכי דאיכא ברקיע: **ישאג שאוג ישאג.** הרי ג׳: **ואשה מספרת עם בעלה.** כבר הגיע קרוב ליום ובני אדם מתעוררים משינתן והשוכבים יחד מספרים זה עם זה: **מאי קא חשיב.** סימנים הללו שנתן למשמרות הארץ היכן נתנו בתחלת האשמורות או בסופן: **אורתא הוא.** צאת הכוכבים: **ושמר.** והמתין כמו לא יאמר אדם לחבירו שמור לי בלך ע״ג פלוני (סנהדרין סג:) ובב״ק בפ׳ החובל (דף צ:) שמרה עומדת על פתח חצרה. וכן ואביו שמר את הדבר (בראשית לז). שומר אמונים (ישעיה כו): **תפלה קצרה.** (ב)[הביננו] ולקמן מפרש לה בפ׳ תפלת השחר (כט.): **אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך.** אשרי כל זמן שהיה קלוס זה בתוך בהמ״ק: **מפני חשד.** שלא יאמרו זונה מוכנת לו שם: **ומפני המפולת.** שחומת החורבה רעועה ומסוכן הוא פן תפול החומה עליו: **תיפוק ליה.** כלומר למה לנו ג׳ טעמים לדבר א׳ הרי די באחת מהן אם לא בא ללמדך שיש שעות שאין הטעם הזה וצריך להניח בשביל זה:

בחדתי

תוספות

קשיא דר׳ מאיר אדר׳ מאיר. דלא מצי למימר בשעה שבני אדם נכנסין וכהן חד שעורא הוא דאם כן רבי מאיר היינו רבי אחאי לפי׳ רש״י שפי׳ שרוב בני אדם נכנסין להסב דהיינו בע״ש. (ו)[וגם כן] (א) לא מסתברא למימר דבני אדם (א)ממהרין כל כך בערבי שבתות כמו בזמן שהכהנים טובלין דהיינו מבעוד יום קודם הערב שמש: **קשיא** דרבי אליעזר אדרבי אליעזר. דלא מצי למימר משקדש היום והכהנים נכנסין לאכול בתרומתן חד שעורא הוא. דא״כ ר׳ אליעזר היינו ר׳ יהושע: **למאן** דגני בבית אפל. וא״ת והלא רבי אליעזר בעי (לקמן ד׳ ט:) עד שיכיר בין תכלת לכרתי בק״ש של שחרית. וי״ל מ״מ כיון שידע מתי יעלה (ב)עמוד השחר. קודם שיקום ויזמן עצמו כבר הגיע אותו עת: **היה לך להתפלל תפלה קצרה.** לכאורה משמע שאין זה הביננו. דהא קא בעי לקמן (ד׳ ל.) מאי איכא בין הביננו לתפלה קצרה. א״כ לפי׳ הקונ׳ שפי׳ בכאן דהיינו הביננו קשה. אלא ע״כ היינו תפלה אחרינא כדמפרש לקמן (ב) צרכי עמך מרובים וכו׳. וגם על זה קשה דלקמן אמרינן שאין לומר תפלת של צרכי עמך אלא במקום סכנה. ורבי יוסי לא הוה במקום סכנה פי׳ במקום לסטים. מדהשיב לו שמא יפסיקו בי עוברי דרכים ולא השיב שמא יהרגוני לסטים. ונראה לי כפ״ה תפלה קצרה דהכא היינו הביננו. ואע״ג דלייט עלה אביי (ג)אמאן דמתפלל הביננו. היינו דוקא בעיר אבל בשדה מותר. והא דאמרי׳ לקמן מאי איכא בין הביננו לתפלה קצרה. הכי קאמר בין תפלה קצרה דאמר בפ׳ תפלת השחר (דף כט:) כגון צרכי עמך וכו׳. אבל ודאי תפלה קצרה דהכא ל״ל הביננו: **ועונין** יהא שמיה הגדול מבורך. מכאן יש לסתור מה שפי׳ במחזור ויטרי יהא שמיה רבא שזו תפלה שאנו מתפללין שימלא שמו כדכתיב (שמות יז) כי יד על כס יה שלא יהא שמו שלם וכסאו שלם עד שימחה זרעו של עמלק ופירושו כך יהא שמי״ה שם יה רבא כלומר שאנו מתפללין שיהא שמו גדול ושלם ומבורך לעולם הוי תפלה אחרת כלומ׳ ומבורך לעולם הבא. וזה לא נראה מדקאמר הכא יהא שמיה הגדול מבורך משמע דתפלה אחת היא ואינו רוצה לומר שיהא שמו גדול ושלם אלא יהא שמו הגדול מבורך וגם מה שאומרי׳ העולם לכך אומרים קדיש בלשון ארמית לפי שתפלה נאה ושבח גדול הוא על כן נתקן בלשון תרגום (ג)שלא יבינו המלאכים ויהיו מתקנאין בנו וזה אינו נראה שהרי כמה תפלות יפות שהם בלשון עברי אלא נראה כדאמרינן בסוף סוטה (דף מט.) אין העולם מתקיים אלא אסדרא דקדושתא ואיהא שמיה רבא דבתר אגדתא שהיו רגילין לומר קדיש אחר הדרשה ושם היו עמי הארצות ולא היו מבינים כולם לשון הקודש לכך תקנוהו בלשון תרגום שהיו הכל מבינים שזה היה לשונם:

מסורת הש״ס

א) ברי״ף ל״ג, ב) פ״א יפסיקוני, ג) קול הבריה [ועי׳ תוס׳ סנהדרין יא. ד״ה בת קול], ד) גי׳ רש״ל שמו, ה) רש״ל, ו) גי׳ רש״ל ורש״א גרים לא גמי, ז) [דף סו:], ח) [לקמן כט. וע״ש תוס׳ ד״ה ליית], ט) [מלפי׳ שבת יב: וסוטה לג.],

תורה אור השלם

ו. וְאַתָּה תִּנָּבֵא אֲלֵיהֶם אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם יְיָ מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ הֵידָד כְּדֹרְכִים יַעֲנֶה אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:
ירמיהו כה ל

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה קשיא דרבי מאיר וכו׳ דהיינו בע״ש אי נמי לא מסתברא:

גליון הש״ס

גמ׳ מפני חשד. עיין שבת כג:

מוסף תוספות

א. בתוס׳ רי״ש כתב. בערבי שבתות בזמן שהכהנים (אוכלים) טובלים שהוא מבעוד יום. ב. בתוס׳ רי״ש כתב. עמוד השחר אז יוכל לכוין לאותו שעור. ג. בתוס׳ רי״ש כתב, שהוא שבח נאה והשטן מקטרג אם היה מבין.

מוסף רש״י

הקב״ה מנענע ראשו וגו׳. חס שאנו אומרים נקדים הוספתא ומפחא, שצריך הוא מנומין על הצער הזה שהוא מצטער לאמר פויין, ונראה ששל שם כך עונין אמור יגדל נא כח ה׳ וזכור רחמיך ה׳ וחסדיך, כשמחלל החזן ביתגדל, על שם מדת רחמים שהקב״ה זוכר כלומה שעה (סידור רש״י סי׳ יא. מחזור ויטרי סי׳ פ״י). שמקלסין אותו. קלסה לשון דיבור יפה הוא, לפיכך הוא נהפך ללשון שבח (סוטה כב.).

רבינו חננאל

עד סוף האשמורת הראשונה. מאי קסבר אי קסבר שלש משמרות הוי הלילה ליתני עד שלישית הלילה. ואי דקא סבר ד׳ משמרות הוי הלילה ליתני עד רביעית הלילה. כלומר, אמאי אפקה [ב]לשון אשמורת, ואמרי׳, מילתא אגב אורחיה [קמ״ל דאיכא] משמרות ברקיעא, וכי יש מלאכים קבועים יודעים בכל משמר ומשמר וכל כת מקלסתו להקב״ה במשמרתה, וכן ביום. וזה שאמ׳ על כל משמר ומשמר שואג הקב״ה כארי, שנאמר יי׳ ממרום ישאג, כך פירושו, כיון שכתוב קומי רוני בלילה וגו׳. באילו האשמורות בעת שעומדין ישראל ומפילין רנה ותחנה בת קול יוצא מלפני הקב״ה כאילו שואל, כדכתיב שאוג ישאג על נוהו, ואומ׳ אוי להם לרשעים כי עונותיהם גרמו שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתי את בני, ואפי׳ הכשרים שבהם כגון דניאל חנניה מישאל ועזריה וכיוצא בהן, בין הגוים בגללם. (ר׳ נתן) [זה נתן] ר׳ אליעזר (אומ׳) סימנין למשמרות הללו, ראשונה חמור נוער שניה כלבים צועקים שלישית תנוק יונק משדי אמו ואשה מספרת עם בעלה. ואסיקנא ר׳ אליעזר סוף משמרות קא חשיב, ור׳ אליעזר לטע׳(מיה) דאמר זמן קריאת שמע של ערבית עד סוף האשמורת הראשונה, משעה שהחמור נוער יודע שהוא סוף מאשמורת הראשונה ומיכן ואילך אסור לקרוא קריאת שמע. וכן אם היה ישן בבית אפל ושמע לאשה מספרת עם בעלה ותינוק יונק משדי אמו יודע ששלמה הלילה, מיכן ואילך מותר לקרוא שמע של שחרית. והזכיר ר׳ יוסי שלמד מאליהו ז״ל שלשה דברים, שאין נכנסין לחורבה, ושמתפללין בדרך, ואם מתירא שמא יפסיקוהו עוברי דרכים מתפלל תפלה ק[צר]ה. וגם הגיד לו כי כגון יונה שמנהמת בכל יום נשמע מן השמים אוי ששרפתי את ביתי, ופיר׳ אוי לרשעים שגרמו עונותיהם ששרפתי ביתי והיכלי. ובעת שישראל עונין יהא שמיה רבה מברך, נשמע קול כאילו מלפני הקב״ה אשרי בני המלך שמקלסין את אביהם בביתו, אוי לבנים שגלו מעל שולחן אביהם, כלומר ישראל שנקראו בני אל חי שנאמר בנים אתם לה׳ אלהיכם ועכשיו גלו בין הגוים. וזה שהזכיר על כל משמר ומשמר יושב הקב״ה ושואג כארי, הוצרך להודיענו שאין לפני הקב״ה זכר לאומות בעולם אלא לישראל תמיד בלבד. ופירושו הקב״ה הרשה לאויב להתגבר כארי על ישראל להחריב נויהו וליתן האויב קולו ויענה כמו הידד עליהם שעתיד לדרכם כדריכת גת. תנו רבנן מפני שלשה דברים אין נכנסין לחורבה מפני החשד. ואוקימנא בחורבה חדתי אפילו בחרי ופרוצים לא. ומפני המפולת. ואוקימנא בחורבה עתיקתא ובחרי וכשירים. ומפני המזיקין. אוקימנא בחורבה חדתי ובחרי כשירין ואע״ג דחרי נינהו, במקומן שכיחי מזיקין דמזקי.

עין משפט נר מצוה

ז א טוש״ע א״ח סימן א׳ סעיף ג׳:
ח ב טור א״ח סי׳ נ״ו:
ט ג מיי׳ פ״ה מהל׳ תפלה ה״ט ופי״ב מהל׳ רוצח ושמירת נפש הלכה ו׳ (סמ״ג עשין י״ט ועשין ע״ס) טוש״ע א״ח סימן נ׳ סעיף ר׳:

רב ניסים גאון

בתרומה לומעלה הקדש עדיפא מהתרומה שיש בו חיוב כרת והוא חמור יותר מהמיתה ואע״פ ששניהם בידי שמים כדאמרינן (בסוף) מסכת כריתות (דף כ:) דהא איסור מעילה לר׳ קל במיתה וקדשים איסור חמור בכרת ואתי איסור מעילה דקיל וחייל אאיסור כרת דחמיר ואיתא נמי בהרב׳ מקומות מן התלמוד אנו מזכירין מהן מה שעלה בידינו במס׳ שבת בפ׳ במה מדליקין (דף כה) ובפסחים בפ׳ כל שעה (דף לב) ובחגיגה בפרק חומר בקודש (דף כח) וביבמות בפרק הערל (דף עג) ובשחיטת חולין (דף לא) בפרק השוחט אחד בעוף וכסדר הזה נמי אירע להיות דינם במעלות הטומאה כמו שתדע שהשרץ הוא אב הטומאה וכל מה שנגע בו מן החולין נקרא ראשון ומה שנגע בראשון נקרא שני והשני בחולין אינו מטמא שלישי ואינו פוסל ולפיכך קראתו המשנה פסול ולא קראהו טמא לפי שכל ולד טמא שאינו מטמא אחר פסול מיקרי וכל ולד טמא שמטמא אחר הוא שנקרא טמא וזה עיקר ראוי להיזהר בו וכך שנינו במס׳ טהרות (פ״ב מ״ג) הראשון שבחולין טמא ומטמא השני פסול ואינו מטמא ויש במקומות הרבה במשנה מה שמסייע לזה והיה ר׳ עקיבא סובר כי השני בחולין מטמא שלישי כדמפורש במס׳ סוטה (פרק כשם דף כז) אלא על אותה סתם המשנה שהזכרנו אנו סומכין ולא על דבריו של ר׳ עקיבא ואע״פ שכל התנאין שסוברין (כאותו) [כאותו] הסתם מנאם במסכת סוטה (דף ל) והעמידם כולם בשיטה אחת וקיימא לן דכל מילתא דאקמוה רבנן בשיטה נפקא לה מהלכתא מיהו אין אנו תופסין זה העיקר אלא אם אין אנו מוצאין בתלמוד מה שדוחה אותו עיקר ומסייע דברי אותם התנאים שהעמידום בשיטה והרי מצינו סיוע לאותם התנאים חדא בהדא מס׳ דברכות בפ׳ אלו דברים (דף נב) דאמרינן הכא בשולחן שני עסקינן ואין שני עושה שלישי בחולין ובמס׳ חולין בפ׳ השוחט (דף לג) ידים שניות הן ואין שני עושה שלישי בחולין ובמס׳ יו״ט בפ׳ יו״ט שחל להיות ערב שבת (דף יח) אמרינן ולד הטומאה היכא משכחת לה גבי תרומה כהנים ורייזין הן ובפסחים בפרק כל שעה (דף לד ועי׳ רש״י שם) אמרי כי האי גוונא ואיבעי תימה התם דנגעי בראשון דהוו להו איניהו שני ושני עושה שלישי בתרומה מכלל דבחולין אין שני עושה שלישי ובפרק (ו׳) [ד׳] דמס׳ טבול יום איתא בג׳ משניות מסודרות מפני [שהוא] שלישי ושלישי טהור בחולין והזכירו במס׳ נדה בפרק ראשון (דף ז) אחת מהן ואשכחן בתלמוד ארץ ישראל (ברכות פרק אין עומדין הלכה א) דעבדוה להא מילתא דוגמא להילכתא פסיקתא דגרסינן אבדן שאל לר׳ כמה מעלות לקודש א״ל ד׳. כמה מעלות בתרומה א״ל ג׳. וקאים מצלי כדי לעמוד להתפלל מתוך דבר תורה ומתוך דבר הלכה ברורה שאין בה ספק כדאמרינן (ברכות פרק אין עומדין דף לא) בעניינא דצלותא אין עומדין להתפלל אלא מתוך דבר הלכה פסוקה ואילו היה בחולין נמי שלישי לא היתה מעלה לתרומה בזה הענין והמעשר אין לו מעלה יתירה על החולין בזה הענין אלא שוה הוא לחולין כי השני מזה ומזה אין עושה שלישי אבל יש לתרומה מעלה יתירה שהשני מטמא שלישי בתרומה כדתנן (טהרות פ״ב משנה ד) הראשון והשני שבתרומה טמאין ומטמאין השלישי פסול ואינו מטמא וזה הדבר אין בו חלוקה כי ר׳ עקיבא לא חלק אלא בחולין בלבד אבל בתרומה מודה הוא לחכמים שאין בה אלא שלישי כמפורש בפרק אור לארבעה עשר (דף יט) והקודש יש לו מעלה יתירה והיא שהשלישי מטמא את הרביעי בקדש כדתנן (טהרות פ״ב משנה ה) הראשון והשני והשלישי שבקדש טמאין ומטמאין הרביעי פסול ואינו מטמא ובפרק חומר בקדש (חגיגה דף כ:) נמי אמרי הרביעי בקדש פסול והשלישי בתרומה ועל זה הסדר ובזה התיקון נסדרו אותן הכתובים שהזכרנו לפי הפירוש שפירשום רז״ל לפי שיש לטמא ג׳ שמות טמא וטבול יום ומחוסר כיפורים ויש לטהרה ג׳ דברים שגורמין לה טבילה והערב שמש והבאת קרבן והטמא הוא שניטמא ועדיין לא טבל והרי הוא אסור ליגע בכל דבר שנקרא קדש כלל ואפילו במעשר וכ״ש במה שהוא למעלה הימנו ואם הוא עושה הראשון שגורם לטהרה שהיא הטבילה אם טבל כראוי וכהלכה הותר לוכל במעשר מיד ואע״פ שעדיין לא בא השמש כדכתב רחמנא (ויקרא כ״ב) ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו ויסור ממנו שם טמא וחוזר להקראות טבול יום ועדיין הוא אסור בתרומה וקדשים ואפי׳ אם נוגע בהן הוא מטמאן כדאמרינן בפרק יציאות השבת (דף יד) טבול יום דאורייתא הוא דכתיב ובא השמש וטהר אבל לא יהו מטמאין כדתנא בתוספתא טהרות (פרק א) אבא שאול אומר טבול יום תחילה לקדש ר״מ אומר מטמא את הקדש ופוסל את התרומה וחכמים אומרים כשם שאינו פוסל אלא משקי תרומה ואוכלי תרומה כך אינו פוסל אלא משקי קדש ואוכלי קדש ואמרינן בגמ׳ (מעילה דף ח) לרבנן כיון דטבל קלשא ליה טומאתו פסולא משוי טמא לא משוי וכל מה שנגע בו טבול יום מתרומה ובקדשים הוא בעצמו פסול ואינו מטמא אחרים ואיתא בגמרא דמעילה (שם) בפרק חטאת העוף ובמס׳ פרה בפרק צלוחית (פרק י״א משנה ד׳) שנינו כל הטעון ביאת מים מדברי תורה מטמא את הקדש ואת התרומה ואת החולין ואת המעשר ואסור על ביאת המקדש לאחר ביאתו מטמא את הקדש ופוסל את התרומה דברי ר״מ וחכמים אומרים פוסל בקדש הרי נתברר לנו מדברי החכמים בברייתא ובזו המשנה כי טבול יום פוסל בקדש ואינו מטמא לפי שפירשו בטעמו של דבר כיון דטביל קלשא ליה טומאתו ואינו זז מזה הענין עד שיבא אליו השמש ויצאו הכוכבים או יהא מותר לוכל בתרומה כדכתב רחמנא (ויקרא כ״ב) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים וזהו שלמדנוהו ממה שנאמר במשנה משעה שהכהנים נכנסין לוכל בתרומתן דביאת שמשו מעכבתו לוכל בתרומה ותניא בתורת כהנים (בפ׳ שמיני פרק ח׳ דין ט׳ ומייתי לה ביבמות עה וע״ש) וטמא עד הערב יכול לכל דבר ת״ל וטהר אי וטהר יכול לכל דבר [illegible]

א) עיין רש״י שם [illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones